

**Pátkai Dávid (12. R osztály) írása:**

## Kosztolányi Dezső: Fürdés

### (Novellaelemzés)

Kosztolányi novellái gyakran tükrözik azokat a tanokat, amelyekkel a bécsi egyetemen ismerkedett meg, így Freud munkásságára alapozza az 1920-as években írt regényeinek és az 1930-as években írt novelláinak nagy részét.

Az általam elemzett novella is a lélek rejtelmes világát hivatott megismertetni az olvasóval. Suhajda egy szegény hivatalnok, aki a nyári melegben a Balatonon tölti szabadságát a feleségével és a fiával, Jancsival. Az író jól leírja szereplőinek külső és belső tulajdonságait egyaránt. A jóindulat nélküli apa, az imádnivaló anya és a kiszolgáltatott fiú története ez. A cím szorosan kapcsolódik a történethez, pontosan meghatározza a tragédia helyszínét.

A novella témája az apa és a fiú kapcsolatáról szól. A családban a felnőttek elvárása a jobb jegyre a gyerekekkel szemben, valamint a gyerek alárendeltsége és függése a szülőtől jól megmutatkozik a műben. Fontos szerepe van annak, hogy fiú szereplő van a novellában, mert így az apával való kapcsolata az uralkodó. Az ő szava és példája az útmutatás, amelyet a fiúnak követnie kellene egy egészséges és normális családban.

A novella cselekménye azzal indul, hogy az apa elindul fürödni a tóra. Nem akarja magával vinni a fiát, mert haszontalannak tartja, mivel megbukott latinból, és nem tanul rendesen. Ez valóban így is van, mivel a fiú azóta sem igyekszik pótolni a hiányosságait. Az apa és a fiú egymás iránti érzései adják a novella alapkonfliktusát. A fiú fél az apától, aki pillanatok alatt felhergeli magát, amint a fia szóba kerül. Azonban nem volt számára kellemetlen a harag, amit a fia iránt érez, inkább élvezte az élénkítő pezsgést, ahogy az szétárad a testében. A fiú egyetlen mentsvára az anya, aki szeretettel és jóindulattal fordul egyetlen gyermeke felé. A fiú érzelmei ellentétesek az anyával és az apával szemben, imádja az anyját. A szülők párbaja végül az anya győzelmével ér véget. Az apának el kell vinnie fürödni a fiát, így a fürdéstől való eltiltása ezzel semmissé válik: megszégyenül családfői mivoltában. Nem szól semmit, egyelőre visszafogja magát, de csak a feleségével szemben. Ez a harag és szégyenérzet később a fiával szemben fog előtörni. Jancsi kezdetben boldog volt, hogy fürödhet. Suhajdáné is tud a konfliktusról apa és fiú között, és próbálja férjét felszólítani, hogy bocsásson meg a gyerekeknek.

Suhajda útközben a fiával érezteti hatalmasságát, hogy a benne lévő konfliktust levezesse. Otthagyja Jancsit, aki úgy siet utána, s óvatosan lopakodik apja mellé, mint egy kutya, akinek attól kell tartania, hogy a gazdája bármely szeszélye miatt belerúghat. Az apa magába zárkózik, kizárja a fiút, mintha ott sem lenne. Nem tudni pontosan, hogy azért teszi, mert ezzel is meg akarja bántani, vagy csak magában le akarja rendezni a felgyülemlett megbántottságot és szégyenérzetet. Jancsi inkább visszafordult volna érezve a felgyülemlett feszültséget, de már nem merte megváltoztatni a döntést, amit úgy harcolt neki ki az anyja, ezért maradt. Útközben az apa találkozik régi ismerőseivel, akiknek a szokott nyájassággal köszön. Itt megmutatkozik kétszínűsége is. Suhajda rossz tulajdonságainak sokasága, melyek lépésről lépésre fedik fel magukat a novella során, nem adnak okot a gyermek tiszteletére, csak a félelmét és apjával kapcsolatos rossz érzéseit táplálják.

Egyedül nem mer bemenni a fiú a vízbe, csendben megvárja, amíg apja is átöltözik, és csak akkor mert utána menni, amikor az apa megadta a végső engedélyt a fürdéshez. Még ez az alázatos viselkedés sem táplál az apában jóindulatot. Megalázza fiát, aki apja ezen állapotában nem mer úgy viselkedni, ahogy szokott, feszélyezve érzi magát apja jelenlétében. Egy beteg, megromlott kapcsolat ez, amely szemben áll az idilli család képzetével, ahol az apa a fia legjobb barátja is, és amelyben a fiú boldogan, örömmel tölti idejét a nagy és okos felnőttel, akinek minden mozdulatát lesi és utánozza.

A vízben az apa jól érzi magát, felszabadul, és kedve támad kiélni eddigi feszültségét a fián. Játékba kezd Jancsival. Tudatosan okoz neki fájdalmat azzal, hogy a vízbe hajítja. Utána meg is kérdezi a gyereket, hogy fáj-e neki. Az nem meri bevallani az egyértelműt, az igazat: fáj és nagyon kellemetlen volt. Ezzel felfedné gyengeségét az apa előtt, és talán attól tart, hogy ez csak fokozná apja élvezetét (valószínűleg jól gondolja). A második dobás nagyobbra sikerült, az apa túlságosan beleélte magát, és a gyerek fejével lefelé csapódik a vízbe. Miután a gyerek nem bukkan fel a víz alól, először az apa dühös lesz, szólongatja fiát, mivel attól tart, hogy a fiú csak szórakozik vele. Az idő elteltével a düh átmegy félelembe, majd hamarosan pánikba csap át. Őrülden kezd keresni a fiát, segítségért kiabál, és a vizet pásztázza. Megérkezik a segítség, és meg is találják a fiút, akit nem lehetett már megmenteni, vízbe fulladt. Suhajda és a felesége összeomlott. Az apa tönkretette mindhármuk életét.

A novella számomra tökéletesen példázza az élet mulandóságát és a felelőtlen harag vezette cselekedetek végzetességét. Mindössze fél óra kellett ahhoz, hogy egy család élete tönkremenjen. A kisfiú halála tragikus megoldása a történetnek. Szomorú novellája ez Kosztolányinak, amelyet a fiát szeretni nem tudó apáról alkotott, aki harminc perc alatt véget vetett a három ember életének.